

Provincie Noord-Brabant

Arbeidsmarktanalyse HCA Noord-Brabant

Factsheetrapportage sector biobased economie

De provincie Noord-Brabant heeft door Etil het onderzoek 'Arbeidsmarktanalyse HCA Noord-Brabant' laten uitvoeren. Om het menselijk kapitaal in de regio te behouden en te vergroten wil de Provincie Noord-Brabant samen met regionale stakeholders tot een actieagenda Human Capital komen. Met behulp van dit onderzoek naar waar het knelt, wat er al wordt gedaan en wat er wel en niet werkt wordt de Provincie ondersteund bij de ontmoetingen met de regionale stakeholders waarmee een basis gevormd kan worden voor aanvullende acties.

In het onderzoek staan negen door de provincie Noord-Brabant vastgestelde sectoren centraal: de zes Brabantse topclusters en drie aanpalende sectoren:

- High Tech Systems en Materialen (HTSM)
- Zorg
- Life sciences en Medische Technologie
- Bouw
- Maintenance
- Onderwijs
- Agrofood
- Logistiek
- Biobased economie

Naast het hoofdrapport is er per sector een factsheetrapportage opgesteld waarin een meer cijfermatig beeld wordt gegeven van de negen prioritaire sectoren. In de factsheetrapportages zijn gegevens opgenomen over vestigingen, werkgelegenheid, kenmerken van de werkzame personen, huidige en toekomstige arbeidsmarktspanning. De voorliggende factsheetrapportage is samengesteld voor de sector biobased economie.

Afbakening sector Biobased economie

SBI	SBI-2008 beschrijving
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen
11	Vervaardiging van dranken
17	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren
20	Vervaardiging van chemische producten

Werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector biobased economie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	38.436	36.933	36.894	36.522	35.900	35.997	36.139	37.066	38.441
Helmond-de Peel	4.901	4.596	4.762	4.892	4.883	4.512	4.779	5.295	5.723
Midden-Brabant	7.313	6.991	7.307	7.175	7.304	7.415	7.710	7.996	8.121
Noordoost-Brabant	8.543	8.259	8.376	8.314	7.914	7.931	7.661	7.624	7.643
West-Brabant	13.612	13.209	12.765	12.670	12.242	12.297	12.120	12.286	12.400
Zuidoost-Brabant	4.067	3.878	3.684	3.471	3.557	3.842	3.869	3.865	4.554

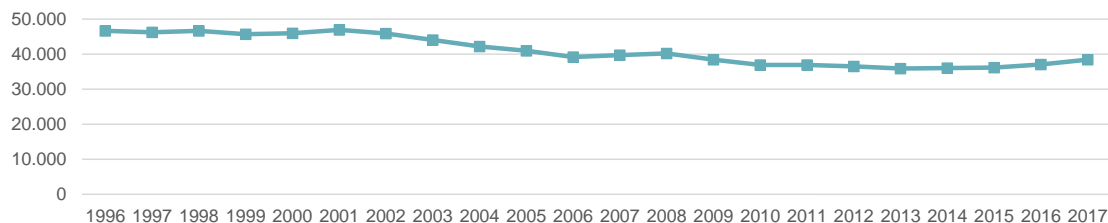
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Jaarlijkse procentuele ontwikkeling van de werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector biobased economie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	-4,5%	-3,9%	-0,1%	-1,0%	-1,7%	0,3%	0,4%	2,6%	3,7%
Helmond-de Peel	-2,8%	-6,2%	3,6%	2,7%	-0,2%	-7,6%	5,9%	10,8%	8,1%
Midden-Brabant	-7,0%	-4,4%	4,5%	-1,8%	1,8%	1,5%	4,0%	3,7%	1,6%
Noordoost-Brabant	-4,1%	-3,3%	1,4%	-0,7%	-4,8%	0,2%	-3,4%	-0,5%	0,2%
West-Brabant	-4,5%	-3,0%	-3,4%	-0,7%	-3,4%	0,4%	-1,4%	1,4%	0,9%
Zuidoost-Brabant	-2,5%	-4,6%	-5,0%	-5,8%	2,5%	8,0%	0,7%	-0,1%	17,8%

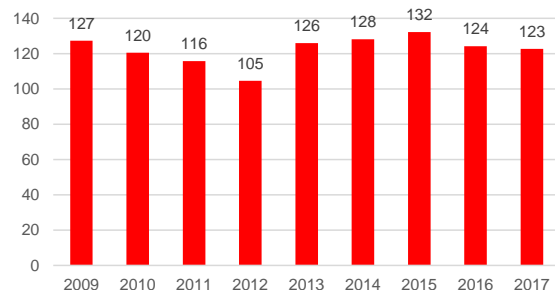
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector biobased economie, provincie Noord-Brabant

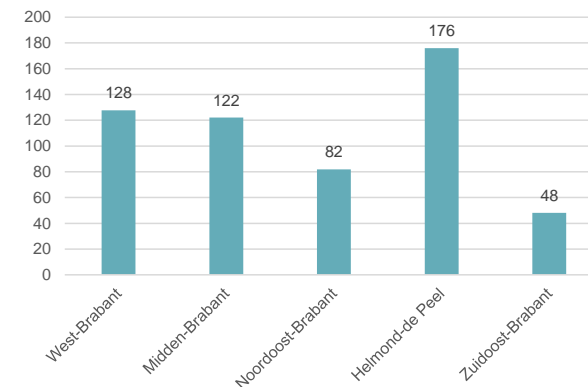
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Specialisatiegraad, sector biobased economie, provincie Noord-Brabant (ten opzichte van Nederland)

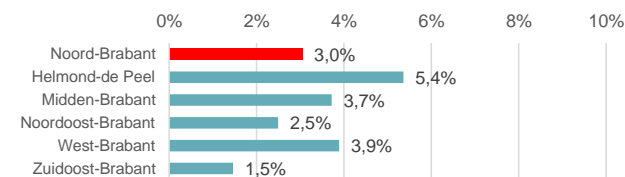

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Specialisatiegraad, sector biobased economie, arbeidsmarktregio's Noord-Brabant (ten opzichte van provincie Noord-Brabant), 2017

Aandeel van de totale werkgelegenheid (aantal werkzame personen), 2017

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Werkgelegenheid

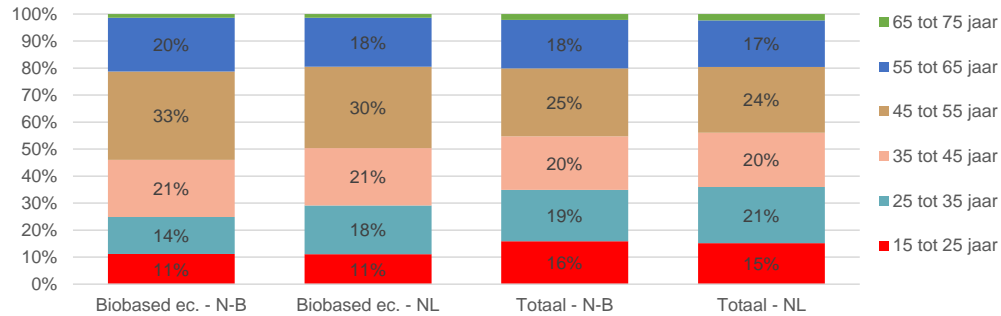
- De sector biobased economie heeft in 2017 een werkgelegenheidsomvang van ongeveer 38.441 arbeidsplaatsen. De werkgelegenheidsomvang in de sector biobased economie fluctueert enorm, hetgeen ook goed terug te zien is in de werkgelegenheidsontwikkeling van de afgelopen jaren. Vanaf het jaar 2013 zit de werkgelegenheidsomvang weer in de lift. Het werkgelegenheidsniveau ligt sinds 2016 ruim 0,6% hoger dan in 2002 en stijgt nog steeds.
- De trend in de werkgelegenheidsontwikkeling in de afgelopen vijf jaar in de Brabantse arbeidsmarktregio's verschilt per arbeidsmarktregio. Zuidoost-Brabant en Midden-Brabant kennen sinds 2013 een stijgende, vooral de toename van de werkgelegenheidsomvang in Zuidoost-Brabant in 2017 is opvallend. Helmond De Peel kende de afgelopen 3 jaar ook een positieve werkgelegenheidsontwikkeling, met een lichte daling in 2017 t.o.v. 2016.

Specialisatie

de specialisatiegraad toont of de sector in een regio een meer of minder dan gemiddeld werkgelegenheidsaandeel heeft. Is het regionale aandeel lager dan het nationale aandeel dan is de score lager dan 100 (ondervetgenwoordiging) en bij een hoger aandeel in de regio is de specialisatiegraad hoger dan 100 (oververtgenwoordiging).

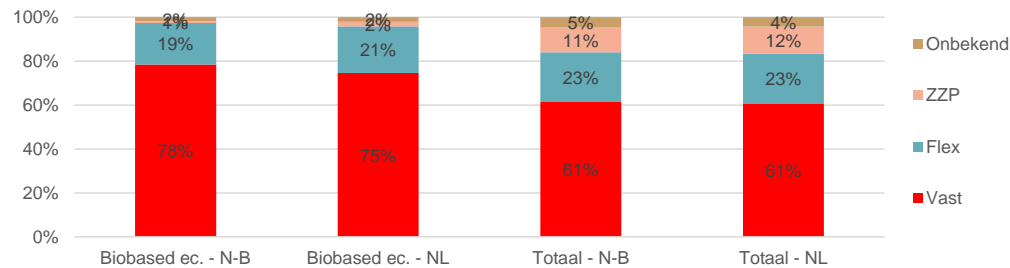
- In 2017 is het werkgelegenheidsaandeel van de sector biobased economie 2,7% (uitgedrukt in werkzame personen) in Noord-Brabant, terwijl dit aandeel 2,3% in Nederland is. De specialisatiegraad is dan ook gemiddeld in Noord-Brabant.
- Vergelijken we de Brabantse regio's met elkaar dan valt op dat de specialisatiegraad relatief het grootst is in Helmond de Peel, terwijl deze in Zuidoost-Brabant en Noordoost-Brabant lager dan het Brabantse gemiddelde ligt. Voor West-Brabant en Midden-Brabant ligt de specialisatiegraad hoger dan het gemiddelde.

Verdeling werkzame personen naar leeftijd, sector biobased economie en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

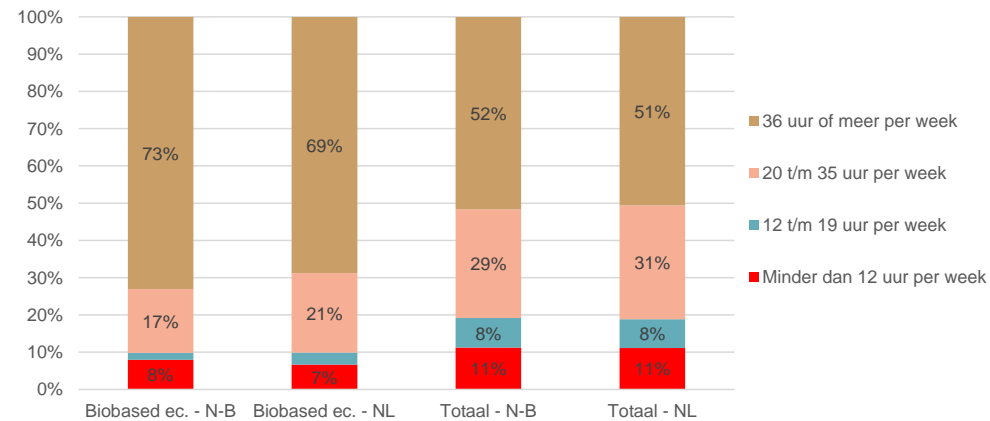
Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Verdeling werkzame personen naar type contractvorm, sector biobased economie en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Verdeling werkzame personen naar omvang dienstverband in uren, sector biobased economie en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

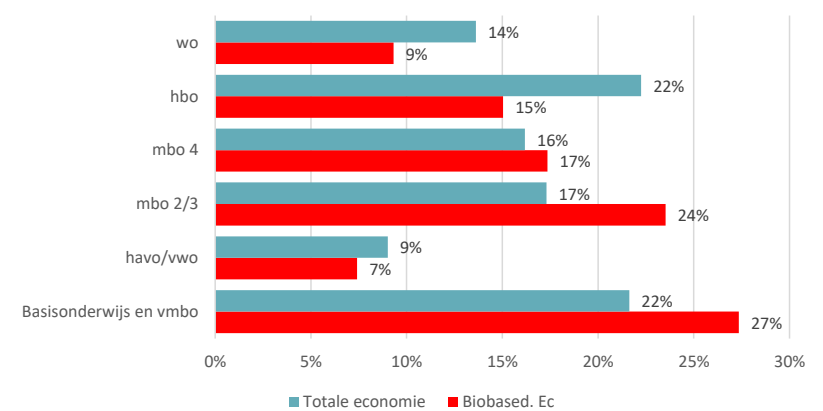
Werkgelegenheid - naar kenmerken

- **Leeftijd:** de leeftijdssamenstelling in de sector biobased economie wijkt in Noord-Brabant niet zoveel af van die van Nederland. Vergelijken we de sector biobased economie met de totale economie dan valt vooral op dat het aandeel ouderen (45 t/m 55 jaar) in de sector biobased economie hoger ligt dan in de totale economie.
- **Type contractvorm:** het aantal werkzame personen met een vast contract in de sector biobased economie ligt hoger dan in de totale economie. We zien in de afgelopen jaren een toename in vaste contracten, maar het aantal ligt nog altijd lager dan in 2009.
- **Type dienstverband:** in de sector biobased economie is de omvang van het dienstverband t.o.v. de totale economie relatief groot, maar is de omvang t.o.v. de sector bekeken in heel Nederland gelijk.
- **Wil meer uren werken:** het potentieel van de werkzame personen die in de sector life sciences werkzaam zijn en meer uren willen werken is met 0,2% relatief beperkt.

Werkzame personen - naar beroep en opleiding

- Het opleidingsniveau van de werkzame personen in de sector biobased economie is t.o.v. de totale economie relatief hoog.

Verdeling werkzame personen naar opleidingsniveau, sector biobased economie en totale economie, Noord-Brabant, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Ontwikkeling aantal vestigingen, sector biobased economie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	1.145	1.112	1.133	1.119	1.125	1.129	1.153	1.185	1.226
Helmond-de Peel	176	172	174	172	173	178	184	188	193
Midden-Brabant	194	188	201	195	208	210	217	225	221
Noordoost-Brabant	218	209	207	204	192	182	176	178	189
West-Brabant	335	328	331	321	324	338	346	347	362
Zuidoost-Brabant	222	215	220	227	228	221	230	247	261

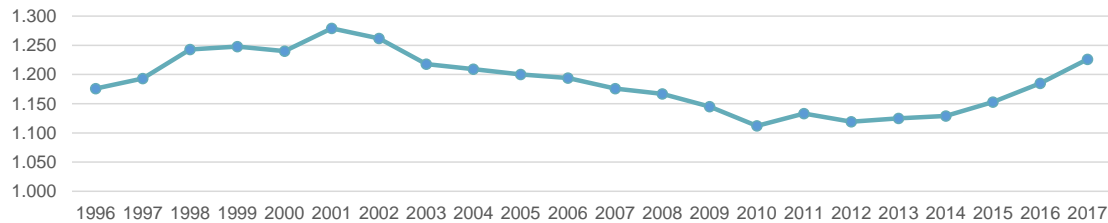
Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Jaarlijkse procentuele ontwikkeling van het aantal vestigingen, sector biobased economie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	-1,9%	-2,9%	1,9%	-1,2%	0,5%	0,4%	2,1%	2,8%	3,5%
Helmond-de Peel	-2,2%	-2,3%	1,2%	-1,1%	0,6%	2,9%	3,4%	2,2%	2,7%
Midden-Brabant	-4,0%	-3,1%	6,9%	-3,0%	6,7%	1,0%	3,3%	3,7%	-1,8%
Noordoost-Brabant	-3,5%	-4,1%	-1,0%	-1,4%	-5,9%	-5,2%	-3,3%	1,1%	6,2%
West-Brabant	-0,6%	-2,1%	0,9%	-3,0%	0,9%	4,3%	2,4%	0,3%	4,3%
Zuidoost-Brabant	0,0%	-3,2%	2,3%	3,2%	0,4%	-3,1%	4,1%	7,4%	5,7%

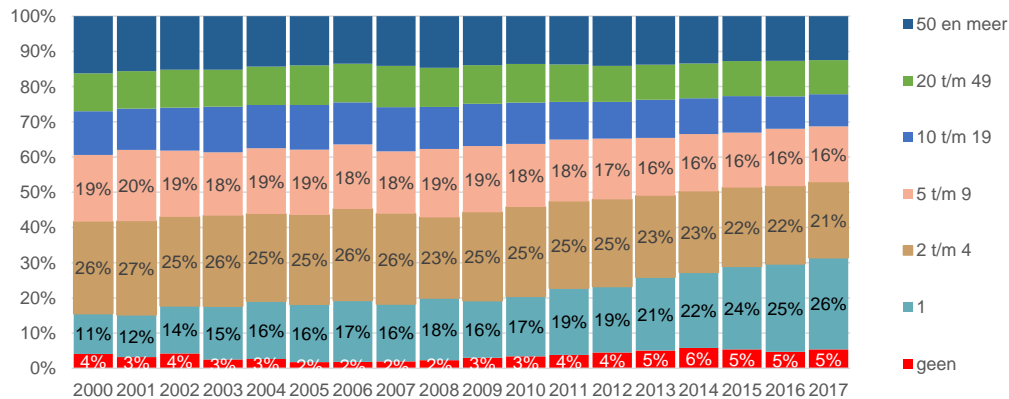
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling aantal vestigingen, sector biobased economie, provincie Noord-Brabant

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling samenstelling vestigingen naar grootteklasse, provincie Noord-Brabant

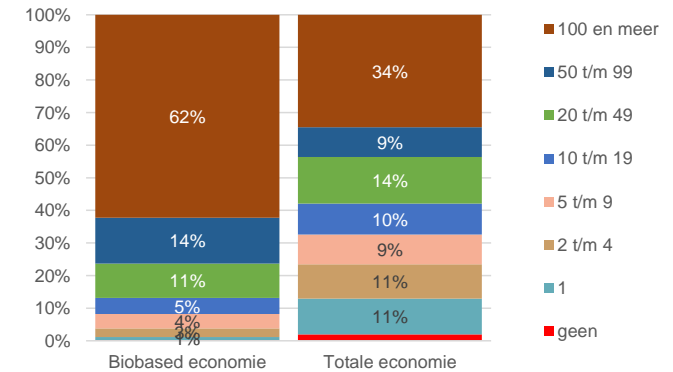

Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Vestigingen

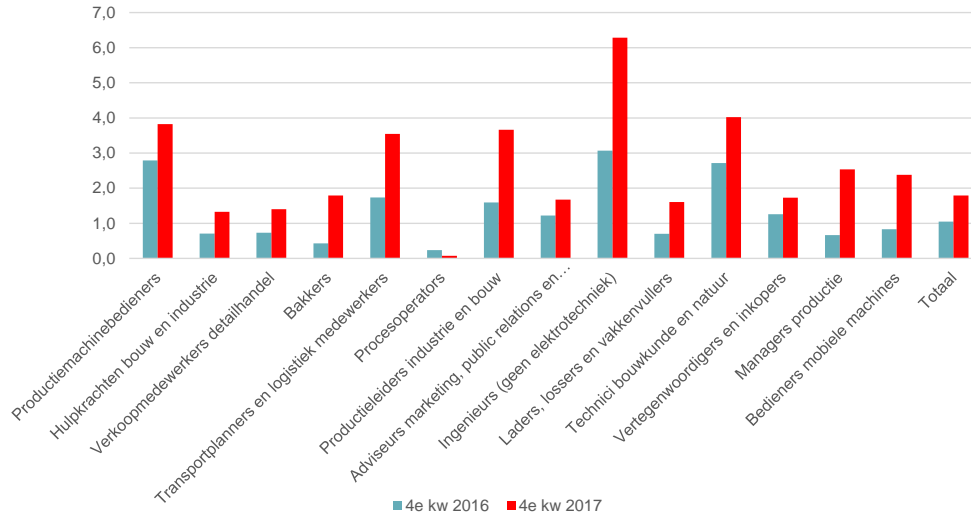
- Noord-Brabant kent in 2017 1.226 vestigingen die actief zijn in de sector biobased economie. Het aantal vestigingen heeft in het verleden een sterke afname gekend, maar sinds 2010 neemt het aantal vestigingen weer toe. De piek van het aantal vestigingen (1.279) ligt rond 2001. De huidige situatie van het aantal vestigingen lijkt dus dit piekmoment te naderen, wat vooral komt door de toename van vestigingen met 1 werkzame persoon.
- De verdeling naar grootteklasse is binnen de Brabantse arbeidsmarktregio's redelijk vergelijkbaar. Noordoost-Brabant wijkt enigszins af, met een relatief grote omvang van de grootteklasse 200 t/m 499 werkzame personen en relatief lage omvang van de grootteklasse 500 t/m 799.
- Vergeleken met de totale economie in Noord-Brabant valt op dat in de sector biobased economie relatief veel vestigingen actief zijn met een middelgrote personeelsomvang. Ongeveer 65% van de werkgelegenheid in de sector biobased economie is actief in vestigingen bestaande uit 20 tot 499 personen, hetgeen 44% is in de totale Brabantse economie.

Samenstelling werkgelegenheid binnen vestigingen naar grootteklasse, sector biobased economie en totale economie, Noord-Brabant, 2017

Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Arbeidsmarktspanning naar relevante beroepsgroep, Noord-Brabant

Bron: UWV, bewerking Etil

Verwachte toekomstige knelpunten naar beroepsgroep (relevant voor de sector biobased economie), 2017-2022, Nederland

Beroepsgroep	Werkzame personen Noord-Brabant, 2017 In sector bio-based economie		Knelpunten naar beroepsgroepen 2017-2022*				
	Aantal	Aandeel	ITKB** typering	Geen knelpunten %	Vrijwel geen knelpunten %	Enige knelpunten %	(Zeer) grote knelpunten %
Pedagogische beroepen	0	0%	groot	7,5	23	0	69,5
Creatieve en taalkundige beroepen	260	1%	enige	0	12,1	12	75,8
Commerciële beroepen	5.500	14%	geen	20,6	64,7	14,7	0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	6.130	16%	vrijwel geen	18,7	25,2	28,2	27,9
Managers	2.660	7%	groot	0	16,9	27,4	55,8
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	260	1%	enige	6,2	22,1	38,1	33,6
Technische beroepen	18.670	49%	groot	4,4	6	23,7	65,9
ICT beroepen	570	1%	groot	0	0	12,7	87,3
Agrarische beroepen	330	1%	geen	52,6	47,4	0	0
Zorg en welzijn beroepen	350	1%	enige	19,8	22,5	20,8	36,8
Dienstverlenende beroepen	1.020	3%	geen	76,8	18,5	0	4,6
Transport en logistiek beroepen	2.690	7%	vrijwel geen	40,1	45,1	0	14,8

*De beroepsklassen omvatten onderliggende beroepsgroepen.

De percentages geven aan voor hoeveel procent van de onderliggende beroepsgroepen, gewogen naar aantal werkenden, er geen knelpunten worden verwacht, vrijwel geen knelpunten, enige knelpunten en (zeer) grote knelpunten.

** Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening naar Beroep

Bron: ROA, bewerking Etil

Huidige aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

- In Noord-Brabant is er in het 4e kwartaal van 2017 sprake van een krappe arbeidsmarkt, terwijl in Nederland nog sprake is van een gemiddelde arbeidsmarktspanning.
- Kijken we specifiek naar de sector biobased economie, in de relevante beroepen voor de sector bouw, dan is de omvang van de krapte vergelijkbaar met de situatie in de totale economie.
- De krapte in Noord-Brabant in de sector biobased economie is vergelijkbaar met de landelijke situatie.

Toekomstige aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

- In de sector biobased economie worden vooral voor de technische beroepen, goed voor bijna 48% van de totale personeelsomvang, grote personeelstekorten verwacht.

Verwachte tekorten en overschotten naar opleidingsrichting, 2017-2022, Noord-Brabant

Opleidingscategorie	Werkzame personen Noord-Brabant, 2017 In sector biobased economie		Tekort/overschot 2017-2022 (totale economie, niet specifiek voor de biobased-sector)	
	Aantal	Aandeel	Absoluut	als % van werkzame personen in 2017
mbo 2/3 economie	2.680	4%	-6.100	-9%
mbo 2/3 groen	170	1%	-1.200	-12%
mbo 2/3 techniek	4.780	21%	100	0%
mbo 2/3 zorg en welzijn	510	1%	-4.600	-9%
mbo 4 economie	1.960	4%	-4.600	-6%
mbo 4 groen	330	1%	400	3%
mbo 4 techniek	3.680	14%	3.900	6%
mbo 4 zorg en welzijn	340	1%	-3.200	-7%
hbo onderwijs	120	0%	4.900	14%
hbo taal en cultuur	200	0%	-1.000	-5%
hbo gedrag en maatschappij	230	0%	-1.700	-5%
hbo landbouw en natuur	740	0%	300	3%
hbo economie	2.490	3%	-10.300	-11%
hbo techniek	1.660	6%	10.600	18%
hbo gezondheidszorg	160	0%	1.600	5%
wo onderwijs	0	0%	200	2%
wo taal en cultuur	300	0%	-900	-5%
wo gedrag en maatschappij	200	0%	900	7%
wo landbouw en natuur	590	0%	-200	-2%
wo economie en recht	1.630	1%	-2.300	-4%
wo techniek	630	1%	4.700	22%
wo medisch	140	0%	600	3%

Overschot
Tekort

Bron: ROA, bewerking Etil